

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

بسته آموزشی سلامت معنوی در خانواده و تاثیر آن بر میزان رضایت زناشویی زنان

استاد راهنما
حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدرضا سالاری فر

دانش پژوه
فاطمه فرخنده

آبان ماه ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

بسم تعالی

صورت جلسه دفاع پایان نامه

بایمیدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه)

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد سرکار خانم **فاطمه فرخنده** رشته: **مشاوره خانواده**

تحت عنوان: **بررسی آموزشی سلامت معنوی در خانواده و تاثیر آن بر میزان رضایت زناشویی زنان**

با حضور استاد راهنما، استاد مشاور و هیأت داوران در موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۳۳ برگزار گردید و پایان نامه ایشان با کسب نمره به عدد: **۱۷** به حروف: **هفده** با درج **خوب** پذیرفته شد.

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
مدیر گروه: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمد رضا احمدی		
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمد رضا سالاری فر		
استاد داور: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر علی صادقی سرشت		
استاد مشاور:		
نماینده تحصیلات تکمیلی: جناب آقای سید مهدی موسوی		

معاون آموزشی موسسه

مهدی ارشد حسینی

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

بسته آموزشی سلامت معنوی در خانواده و تاثیر آن بر میزان رضایت زناشویی زنان

استاد راهنما
حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدرضا سالاری فر

دانش پژوه
فاطمه فرخنده

آبان ماه ۱۴۰۳

تقدیم بہ:

ولی اللہ الاعظم (عج) با آرزوی درک زمان ظہورش

چکیده

به منظور طراحی بسته آموزشی روانشناختی سلامت معنوی با رویکرد اسلامی ویژه بانوان؛ امکان سنجی بسته آموزشی روانشناختی سلامت معنوی با رویکرد اسلامی بر بهزیستی روانی زنان و بررسی تأثیر بسته آموزشی سلامت معنوی بر رضایت زناشویی زنان در خانواده پژوهش حاضر، تدوین شده است. پژوهش حاضر از رویکرد کیفی-کمی (Mixed Methods) پیروی می‌کند و شامل سه روش تحقیق است: ۱) نظریه زمینه‌ای برای دستیابی به مولفه‌های سلامت معنوی با رویکرد اسلامی و ارائه بسته آن ۲) روش دلفی در تحلیل و جمع‌آوری داده‌های کارشناسی برای ارزیابی محتوای بسته آموزشی، و ۳) روش شبه‌آزمایشی از نوع گروهی برای ارزیابی امکان سنجی بسته آموزشی بر رضایت زناشویی. یافته‌های پژوهش در طراحی بسته آموزشی سلامت معنوی بانوان متأهل با تأکید بر منابع اسلامی نشان داد که بسته آموزشی سلامت معنوی بانوان متأهل شامل هشت جلسه آموزشی است، و روایی بسته آموزشی مورد تأیید کارشناسان قرار گرفت و تأیید شد. ارزیابی روایی و روش‌های به‌کار رفته برای اعتبارسنجی بسته آموزشی (CVR و CVI) مورد استفاده قرار گرفته است. سپس این بسته آموزشی در ۸ جلسه به ۱۵ نفر از بانوان مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره خانواده بسیج که دارای مشکلات خانوادگی بودند، آموزش داده شد. پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ قبل از برگزاری دوره توسط افراد نمونه تکمیل شد و مدتی پس از برگزاری دوره همان پرسشنامه به افراد شرکت‌کننده در نمونه ارسال شد و دوباره به سؤالات آن پاسخ دادند. داده‌های پرسشنامه‌ها وارد نرم‌افزار spss شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و مشخص شد بر اساس داده‌های آزمون t همبسته (Paired t -test) آموزش معنوی بر همه ابعاد و مؤلفه‌های رضایت زناشویی تأثیر گذار بوده است. این دوره آموزشی بر رضایت زناشویی زنان شرکت‌کننده تأثیرگذار بوده است و میزان رضایت زناشویی آنها در مرحله دوم نسبت به مرحله اول افزایش معنی‌داری رسید. بنابراین می‌توان این بسته آموزشی را به عنوان یک راهکار برای افزایش میزان رضایت زناشویی به مراکز علمی و مراکز مشاوره و مراکز فرهنگی ارائه نمود تا با آموزش این بسته آموزشی موجبات تحکیم خانواده را در جامعه فراهم آورند.

واژه‌های کلیدی: سلامت معنوی، بسته آموزشی سلامت معنوی، رضایت زناشویی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات	۱
۱-۱. مقدمه	۲
۲-۱. بیان مسئله	۲
۳-۱. سؤالات پژوهش	۹
۱-۳-۱. سؤال اصلی	۹
۲-۳-۱. بسته آموزشی سلامت معنوی در خانواده چی ویژگی هایی دارد؟	۹
۳-۳-۱. سؤالات فرعی	۹
۴-۱. اهداف پژوهش	۱۰
۵-۱. ضرورت انجام پژوهش	۱۰
۶-۱. تعاریف مفاهیم	۱۰
۱-۶-۱. تعریف مفهومی	۱۰
۲-۶-۱. تعریف عملیاتی	۱۱
فصل دوم: چارچوب نظری و پیشینه تحقیق	۱۳
۱-۲. مقدمه:	۱۴
۲-۲. راهکارهای گسترش معنویت در خانواده	۱۵
۱-۲-۲. تشکیل خانواده بر مبنای اخلاق و معنویت	۱۶
۲-۲-۲. انجام واجبات دینی و ترک محرمات	۱۷
۳-۲-۲. معرفی الگوهای معنوی و اخلاقی	۱۸
۴-۲-۲. برداشت صحیح از دین	۱۹
۵-۲-۲. پرهیز از برداشت های انحرافی از معنویت	۲۰
۶-۲-۲. قناعت گرایی	۲۱
۷-۲-۲. فعالیت های مشترک معنوی خانوادگی	۲۲
۳-۲. رسانه ها	۲۴
۴-۲. سلامت معنوی	۲۵
۱-۴-۲. تعریف معنویت	۲۶
۲-۴-۲. مفهوم سازی معنویت	۲۷
۳-۴-۲. سلامت معنوی	۲۸
۴-۴-۲. مشکلات مربوط به تعاریف سلامت معنوی	۳۴
۵-۲. ازدواج	۳۵
۱-۵-۲. کمالات معنوی	۳۸

۳۸	۲-۵-۲. دوری از گناه.....
۳۹	۳-۵-۲. رحمت الهی.....
۴۰	۴-۵-۲. انس و آرامش.....
۴۱	۵-۵-۲. تولید نسل.....
۴۲	۶-۵-۲. سلامت و امنیت اجتماعی.....
۴۳	۷-۵-۲. رشد و شکوفایی استعدادها.....
۴۳	۸-۵-۲. رشد اقتصادی.....
۴۴	۶-۲. رضایت زناشویی.....
۴۵	۱-۶-۲. رضایت سنجش رضایت زناشویی.....
۴۶	۲-۶-۲. به دست آوردن رضایت زناشویی.....
۴۸	۷-۲. پیشینه پژوهش.....
۵۵	فصل سوم: روش تحقیق
۵۶	۱-۳. مقدمه.....
۵۶	۲-۳. روش پژوهش.....
۵۷	۳-۳. جامعه و نمونه آماری.....
۵۷	۴-۳. روش تجزیه و تحلیل داده ها:.....
۵۸	۵-۳. ابزار تحقیق.....
۵۸	۱-۵-۳. پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ.....
۵۸	۶-۳. مقیاس های تست رضایت زناشویی انریچ.....
۵۹	۷-۳. پایایی پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ.....
۶۲	۸-۳. روایی پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ.....
۶۳	۹-۳. شیوه نمره گذاری پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ.....
۶۴	فصل چهارم: یافته های تحقیق
۶۵	۱-۴. یافته های بخش کیفی تحقیق: روایی بسته آموزشی سلامت معنوی برای زنان.....
۸۶	۲-۴. یافته های بخش کمی تحقیق.....
۸۶	۱-۲-۴. توصیف ویژگیهای جمعیت شناختی نمونه.....
۸۶	۱-۱-۲-۴. گروه سنی.....
۸۷	۲-۱-۲-۴. تحصیلات.....
۸۸	۳-۱-۲-۴. سن ازدواج.....
۸۸	۴-۱-۲-۴. توصیف متغیرهای تحقیق.....
۸۸	۱-۴-۱-۲-۴. وضعیت رضایت زناشویی قبل از آموزش.....
۸۹	۲-۴-۱-۲-۴. وضعیت رضایت زناشویی بعد از آموزش سلامت معنوی.....

۳-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت ارتباط با خانواده اصلی و دوستان قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۸۹
۴-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از ارتباط زناشویی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۱
۵-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از روابط جنسی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۲
۶-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از ازدواج و فرزندان قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۳
۷-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از فعالیت اوقات فراغت قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۴
۸-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از وضعیت حل تعارض قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۴
۹-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از وضعیت موقعیت های شخصیتی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۶
۱۰-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از مدیریت مالی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۶
۱۱-۴-۱-۲-۴	وضعیت رضایت از جهت گیری های مذهبی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۸
۱۲-۴-۱-۲-۴	آماره های توصیفی مؤلفه های رضایت زناشویی.....	۹۹
۳-۴	آمار استنباطی.....	۱۰۱
۱-۳-۴	مقایسه نمره رضایت زناشویی قبل و بعد از شرکت در دوره آموزشی سلامت معنوی.....	۱۰۱
۲-۳-۴	مقایسه مؤلفه های رضایت زناشویی قبل و بعد از شرکت در دوره آموزشی سلامت معنوی.....	۱۰۳
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری..... ۱۰۶		
۱-۵	محدودیت های پژوهش.....	۱۱۰
۲-۵	پیشنهادهای.....	۱۱۱
۱-۲-۵	پیشنهادهای آموزشی نظری.....	۱۱۱
۲-۲-۵	پیشنهادهای کاربردی.....	۱۱۲
منابع..... ۱۱۴		

فهرست جداول

جدول ۱-۴.....	۵۸
جدول ۲-۴.....	۶۰
جدول ۳-۴.....	۶۰
جدول ۱-۵ میزان CVR.....	۸۳
جدول ۲-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب گروه سنی.....	۸۶
جدول ۳-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب تحصیلات.....	۸۷
جدول ۴-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب سن ازدواج.....	۸۸
جدول ۵-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت زناشویی قبل از آموزش.....	۸۸
جدول ۶-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت زناشویی بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۸۹
جدول ۷-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت ارتباط با خانواده اصلی و دوستان قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۸۹
جدول ۸-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت ارتباط زناشویی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۱
جدول ۹-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت از روابط جنسی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۲
جدول ۱۰-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت از ازدواج و فرزندان قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۳
جدول ۱۱-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت از فعالیت اوقات فراغت قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۴
جدول ۱۲-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت حل تعارض قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۴
جدول ۱۳-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب رضایت از وضعیت موقعیتهای شخصیتی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۶
جدول ۱۴-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت از مدیریت مالی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۶
جدول ۱۵-۵ توزیع فراوانی افراد نمونه بر حسب وضعیت رضایت از جهت گیری های مذهبی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۸
جدول ۱۶-۵ آماره های توصیفی مؤلفه های رضایت زناشویی قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۹۹
جدول ۱۷-۵ آزمون نرمال بودن توزیع داده ها.....	۱۰۱
جدول ۱۸-۵ آزمون t همبسته برای مقایسه میانگین نمره رضایت زناشویی افراد قبل و بعد از شرکت در دوره آموزش سلامت معنوی....	۱۰۲
جدول ۱۹-۵ آزمون t همبسته برای مقایسه میانگین نمره مؤلفه های رضایت زناشویی افراد قبل و بعد از آموزش سلامت معنوی.....	۱۰۳

فهرست اشکال

شکل ۱.....	۲۶
------------	----